

Egzamin semestralny – Historia – semestr 1

Imię i nazwisko

Zadanie 1. Przeczytaj tekst i wymień 5 zalet demokracji według Tukidydesa.

Tukidydes, Wojna peloponeska, Księga II

Nasz ustrój polityczny nie jest naśladownictwem obcych praw, a my sami raczej jesteśmy wzorem dla innych niż inni dla nas. Nazywa się ten ustrój demokracją, ponieważ opiera się na większości obywateli, a nie na mniejszości.

W sporach prywatnych każdy obywatel jest równy w obliczu prawa: jeśli zaś chodzi o znaczenie, to jednostkę ceni się nie ze względu na jej przynależność do pewnej grupy, lecz ze względu na talent osobisty, jakim się wyróżnia; nikomu też, kto jest zdolny służyć ojczyźnie, ubóstwo albo nieznanie pochodzenie nie przeszkadza w osiągnięciu zaszczytów. W naszym życiu państwowym kierujemy się zasadą wolności. W życiu prywatnym nie wglądamy z podejrzliwą ciekawością w zachowanie się naszych współobywateli, nie odnosimy się z niechęcią do sąsiada, jeśli się zajmuje tym, co mu sprawia przyjemność, i nie rzucamy w jego stronę owych pogardliwych spojrzeń, które wprawdzie nie wyrządzają szkody, ale ranią. Kierując się wyrozumiałością w życiu prywatnym, szanujemy prawa w życiu publicznym; jesteśmy posłuszni każdoczesnej władzy i prawom, zwłaszcza tym niepisanim, które bronią pokrzywdzonych i których przekroczenie przynosi powszechną hańbę.

Myśmy też stworzyli najwięcej sposobności do wypoczynku po pracy, urządzając przez cały rok igrzyska i uroczystości religijne oraz pięknie zdobiąc nasze prywatne mieszkania, których urok codzienny rozprasza troski. U nas ci sami ludzie, którzy zajmują się sprawami państwa, zajmują się także swymi osobistymi, a ci, którzy ograniczają się tylko do swego rzemiosła, znają się także na polityce. Jesteśmy narodem, który jednostkę nie interesującą się życiem państwa uważa nie za bierną, ale za nie użyteczną.

Zadanie 2. Odpowiedz na pytania umieszczone pod tekstem.

Prawo XII tablic – fragmenty

Tablica III

1. Dłużnik, który przyznał się do długu i zgodnie z prawem został zasądzony, niech ma 30 dni zwłoki.
2. Po tym niech wierzyciel rękę położy na dłużnika. Niech go przed sąd zaprowadzi.
3. Jeśli dłużnik przysądanego długu nie zwróci i nikt za niego nie poręczy, niech wierzyciel zabierze go do siebie. Niech nałoży nań więzy lub kajdany, nie mniejszej wagi jak 15 funtów, a jeśli zechce to i większej.
4. Jeśli się strony nie ułożyły, dłużnicy pozostawali w więzieniu dni 60. Przez ten czas trzykrotnie pod rząd w dni targowe przyprowadzano ich na miejsce zgromadzeń przed oblicze pretora i ogłaszano kwotę, na jaką zostali zasądzeni. W trzecim dniu targowym karani byli śmiercią albo sprzedawani daleko za Tyber.

Tablica IV

2. Jeśli ojciec syna po trzykroć sprzedał, syn wolny będzie od władzy ojca.

Tablica V

1. Niewiasty, nawet jeśli osiągnęły pełnoletność, pozostają pod opieką, z wyjątkiem westalek, które są wolne od opieki.

Tablica VIII

1. Jeśli ktoś złamał drugiemu członek i nie pogodził się z nim, podlegał prawu odwetu.
2. Kto ręką lub kijem złamał lub nadwyrężył kość wolnemu, 300 asów, niewolnikowi zaś 150 asów kary zapłaci.

10. Kto budynek lub stertę zboża koło domu złożoną podpalił, a zrobił to rozmyślnie i świadomie, związany i wychłostany śmierć poniesie w ogniu.
12. Jeśli nocą popełniona zostanie kradzież i jeśli właściciel zabije złodzieja, śmierć jego zgodna będzie z prawem.
21. Jeśli patron wyrządzi krzywdę klientowi, niech będzie przeklęty.

Tablica IX

2. Sprawy, w których idzie o głowę obywatela, powinny być rozpatrywane jedynie przez najwyższe zgromadzenie.
3. Sędzia lub prawnie wyznaczony rozjemca, któremu udowodni się, że za wydanie wyroku wziął pieniądze, zapłaci głową.

Tablica XI

2. Małżeństwa między plebejuszami a patrycjuszami nie mogą mieć miejsca.

Tablica XII

4. Cokolwiek ostatecznie lud postanowi, winno być prawem niewzruszone.
9. Kto nocą spasa lub zrżyna potajemnie cudze plony z uprawionego pola, w ofierze dla Cerery poniesie śmierć przez powieszenie.

Pytania:

1. Wymień 5 rodzajów kar, które przewiduje to prawo? (2 pkt)
2. Wymień numery zapisów zezwalających na sprzedanie człowieka w niewolę. (2 pkt)
3. Wymień wszystkie przestępstwa, za które groziła kara śmierci. (3 pkt)
4. Wskaż 3 przepisy świadczące o nierówności mieszkańców Rzymu. (3 pkt)

Zadanie 3. Na podstawie poniższych tekstów odpowiedz, jakie są zadania władzy duchownej, a jakie są zadania władzy świeckiej.

List Karola Wielkiego do Leona III z 796 r.

Naszym zadaniem jest z pomocą Boga św. Kościół Chrystusa na zewnątrz bronić orężem przeciwko napadom pogan i spustoszeniu niewiernych, a na wewnątrz wzmocnić go przez uznanie katolickiej wiary. Wasze zadanie, ojczyźnie świętej, polega na wspieraniu naszej służby wojennej ze wzniesionymi do Boga razem z Mojżeszem rękoma, aby lud chrześcijański, dzięki waszym modłom, przez Boga prowadzony i wyposażony, zawsze i wszędzie uzyskiwał zwycięstwo nad wrogami w Jego imieniu.

List Alkuina do Karola Wielkiego 799

Trzy osoby dotąd były w świecie najwyższe: mianowicie apostołska wysokość, która w charakterze zastępcy zajmuje siedzibę św. Piotra, następnie godność cesarska i świecka władza drugiego Rzymu, trzecia jest godność królewska, którą wam nadał Pan nasz Jezus Chrystus jako przewodnikowi chrześcijańskiego ludu. Oto na tobie jednym spoczywa dobro Kościoła Chrystusa Ty jesteś mścicielem zbrodni, ty przewodnikiem dla błądzących, ty pocieszycielem strapiionych, ty podniesieniem dla dobrych.

Zadania władzy duchownej (2 pkt)

Zadania władzy świeckiej (2 pkt)